

I. Indledning.

Hovedproblemer og -tendenser på FNs

21. Generalforsamling.

1. Som naturligt er i en organisation som FN, hvis atmosfære og drøftelser afspejler den internationale politiske situation, måtte FNs 21. Generalforsamling i udpræget grad have lighedspunkter med den 20. Generalforsamling i 1965. Det var de samme problemer, der stod øverst på organisationens dagsorden i 1966: nedrustning, situationen i det sydlige Afrika, problemerne omkring FNs fredsbevarende virksomhed og de deraf flydende finansielle vanskeligheder samt spørgsmålet om Kinas repræsentation; og på den verdenspolitiske arena — indtil nu uden for FNs rækkevidde — kastede Vietnam-konflikten stadig sin skygge over hele feltet.

Der var ligeledes lurende interne kriser i baggrunden ved åbningen af begge Generalforsamlinger: i 1965 efterdønningerne af artikel 19-krisen og i 1966 U Thants bebudede afgang. Ingen af disse kriser materialiserede sig; artikel 19 er i realiteten død for så vidt angår udgifter til fredsbevarende operationer, og U Thant forblev på sin post, og det kan med rette siges om forsamlingerne både i 1965 og i 1966, at de under hensyn til deres relativt mørke baggrund fik et stort set tilfredsstillende forløb.

Medens det således på 20. samling lykkedes at gøre visse fremskridt inden for problemerne om nedrustning, lykkedes det under 21. samling at nå til enighed om en traktat om forbud mod at anbringe kernevåben og andre masseødelæggelsesvåben i det ydre rum. Det må håbes, at denne traktat vil bidrage til at fremme samarbejdet om nedrustningsspørgsmålene i øvrigt. På de øvrige vigtigste dagsordenspunkters område var der ikke store fremskridt at konstatere, men det må tillægges betydning, at der på den 21. Generalforsamling kunne spores en tilsyneladende voksende forståelse inden for hele medlemskabet af nødvendigheden af at søge bred tilslutning til realistiske beslut-

ninger, hvis FN med tiden skal være i stand til at opfylde sine formål. Dette kom klarest til udtryk i behandlingen af Sydvestafrikaspørgsmålet, hvor gensidige indrømmelser førte til vedtagelsen af en resolution med næsten hele medlemskabets støtte.

Vietnam-konflikten forværredes i samlingens løb, men dette til trods kom den ikke til på afgørende måde at gribe forstyrrende ind i Generalforsamlingens arbejde, hvilket vel i første række må tilskrives den omstændighed, at både USA og Sovjetunionen synes indstillet på at begrænse krigens politiske konsekvenser mest muligt.

2. *Vietnam-konflikten*, der i januar 1966 på USAs foranledning blev optaget på Sikkerhedsrådets dagsorden, men aldrig kom til realitetsbehandling i rådet, prægede indlæggene, ikke blot i generaldebatten, men også i debatten i plenarforsamlingen om Kinas repræsentation og om et tjekkoslovakisk deklaraionsudkast om ikke-magt-anvendelse; endvidere benyttede navnlig østlandene behandlingen i 1. udvalg af ikke-indblandingsdeklarationen, Korea-spørgsmålet og et ungarsk resolutionsudkast om forbud mod bakteriologisk og kemisk krigsførelse til at angribe USA for deltagelse i Vietnam-krigen, og ligeledes frembød drøftelserne i 6. udvalg om fredelige forbindelser mellem stater et udgangspunkt for polemiske udfald mod USA. Derimod havde konflikten kun i ringe udstrækning indvirkning på Generalforsamlingens konkrete beslutninger.

3. I løbet af samlingen fremkom mange appeller og velmente forslag til en løsning af Vietnam-konflikten, der stod i skarp kontrast til den magtesløshed, der navnlig på dette område præger en verdensorganisation, hvori verdens folkerigeste stat ikke er repræsenteret. Det må også af denne grund beklages, at *Folkerepublikken Kina* tabte terræn under den årlige afstemning om repræsentationsspørgsmålet i forhold til forrige års stemmetal. Med 47 for og 47 imod